

НИКОЛА ГИНЕВ КЪМ НЕОПРИЛИЧИМОТО. В ПАМЕТ НА ДИМИТЪР ЗАШЕВ

През 1988 година в статията „Ранният Карл Маркс – естетик?“ Зашев предлага тезата, че учението за идеологията на Маркс съдържа моменти на естетически произход. Той се фокусира върху анализа на Маркс, според който Платон утвърждава крайното, като го идеологизира чрез мит и алегория.

Разпознаваме идеологията по признака недиалектичност. Идеологията е неистинна, тъкмо като недиалектична. „Панта рей“ е нейното непостижимо. Критиката винаги е демитологизираща. В своите „Философски шарки“ Зашев пише: „Безкритичният индивид не е способен да се самоосъзнае като овеществен продукт на функционирането на общественото цяло.“ В съвременния свят не философите и жреците произвеждат митове и алегии, а индустрията за култура.

„Принизяваме всичко крайно до препратка-знак за самодвижението на Идеята (като Абсолютен субект, Всесубект) – твърди Маркс в Кройцнахски тетрадки.“¹

Философстване, което „не в духа на времето“ пита: е ли крайното, наличното, тъкмо за да служи на Идеята като знак-препратка?

Тълкуване на наличното срещаме във „Вместо преводачески послепис към Битие и време“, където Зашев анализира превода на „Vorhanden“. Обичайно „Vorhanden“ се превежда като „налично“, но, според него, по-близо до немското значение е изразът „като-на-длан-но“. В първия случай „налично“ препраща към „лице“, което се съотнася към образ, образец, Идея. При „като-на-на-длан-но“ препраща към „ръка“, а тя от своя страна – към субект.

Зашев очертава междината между делничното питане и мисленето за фундаменталното, но без да дава превес на метафизичното, бдящ за аистесис, който по необходимост, е сетивен. Въпреки това той е убеден в превъзходството на безобразното, което е отвъд сетивност и представа, тъй като всеки образ и всяка представа е спънка-капан за философстването. Философът пита за „понятието на понятието“ и едновременно просвещава и предизвиква мисленето. Той се среща на всяка своя крачка с непомириващото се противоречие. То се превръща в негова ситуация, в негова среда.

Философът е спасител на особен мимесис – мимесисът на мисленето. И тъй като философското мислене е мислене за цялото, то е цялото мислене.

Философът е спасител на думата чрез преобразяването ѝ в понятие. Така той ѝ вдъхва живец. За философа думата-знак е подобна на труп. Той я обгрижва и я възкресява, превръща тленното ѝ тяло във вечно живо.

За да се ориентираме в информационните „мрежи“, в които сме захванати, се нуждаем от думи, които „възкръсват“ чрез ставането си в понятия. Това са думи-ключове, думи-котви, думи-компаси, думи-мостове, които ни позволяват излаз към мисленето.

Зашев е философ-есеист, чиято съдба е веществото, от което вае философия. Той философства весело, въпреки че трагедията беше негова спътница. Никой не е имунизиран срещу варварството и дори превъзходната мисъл се пречупва пред него.

¹ Димитър Зашев. Разликата: един постмодерен диалог, Феноменологично ателие, Сесия 2008/2009.